

Nr 239.

Af herrar **Larsson** i Klagstorp och **Linders**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tulltaxa för inkommande varor.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 69 till innevarande års Riksdag föreslås under rubriken: »Fruktar, bär, grönsaker m. m.» nr 108, en nedsättning i nu gällande tullsats å torkade äpplen i skifvor eller bitar, från hvilka skal och kärnhus icke borttagits (s. k. »chopped apples» till beredning af läskdrycker), samt kärnhus och skal af äpplen från kronor 0.25 till kronor 0.04 per 1 kilogram.

På grund af enskild motionärs framställning vid 1908 års riksdag om nedsättning af tullen å ifrågavarande artikel, aflät då Riksdagen skrifvelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning angående lämplig tullsats å sagda vara samt påpekade därvid, att denna utredning borde kunna anförtros åt den då arbetande kommittén för revision af gällande tulltaxa.

I omförmälda riksdagsskrifvelse framhölls, att vid utredningen nödig hänsyn borde tagas till den inhemska fruktodlingens berättigade intresse.

I tulltaxekommitténs förslag upptogs tullsatsen å ifrågavarande artikel till 15 öre per 1 kilogram. Angående motiveringen hänvisas till kommitténs betänkande sid. 360—363.

Redan detta kommitténs förslag till sänkning å tullsatsen väckte bland vårt lands fruktodlare bekymmer, som bland annat kommit till synes i af olika trädgårdssällskap gjorda uttalanden i frågan, hvarom äfven kungl. propositionen omförmäler. Gifvetvis hafva dessa trädgårds-

odlarnas bekymmer i hög grad stegrats genom Kungl. Maj:ts ytterligt gående förslag.

Under de senare åren har fruktodlingen jämväl inom vårt land skjutit stark fart. Hushållningssällskapens stora intresse och de många uppblomstrande fruktodlareföreningarnes arbete borgar för en forsatt god utveckling. Från mindre rationella odlingsmetoder och experimenterande med en mångfald sorter, har numera i allmänhet vunnits system i odlingen samt färre och för de lokala förhållandena lämpliga sorter utvalts. Därutöver har under de sista två åren ett grundläggande arbete inriktats på ordnandet af den inhemska fruktmarknaden, hvilkens otillfredsställande skick beredt stora svårigheter, som endast gradvis minskas genom klokt sortval och att mera ensartad vara produceras.

Intill allra sista tiden, ännu sedan vi börjat producera förstklassig och begärlig marknadsvara af dessert-äpplen, ha emellertid massor af frukt i sämre sorteringar varit omöjliga att afyttra, hufvudsakligen därför att vi ej varit i stånd att på ett tillfredsställande sätt och i större utsträckning förädla mindre värdig samt för förvaring i färskt tillstånd oduglig frukt.

Såsom redan i Riksdagens ofvan omförmälda skrifvelse sagts var landtbruksakademien då betänkt på att inom närmaste tiden anskaffa och vid akademiens experimentalfält uppsätta en maskin för torkning af äpplen. Redan samma år uppfördes ett särskildt hus efter amerikanskt mönster för ifrågavarande ändamål, och har torkning af äpplen där bedrivits sedan dess. Föreståndarens vid experimentalfältets trädgårdsafdelning yttrande angående dessa torkningsförsök återfinnes i kungl. propositionen sid. 215.

Angående de i kungl. propositionen relaterade försöken med pomriltillverkning af vid experimentalfältets torkinrättning behandlad svensk frukt, hvilka försök icke skulle hafva utfallet fullt tillfredsställande, torde med skäl kunna sägas, att ett enstaka försök icke bör få tillmätas betydelsen af slutgiltigt bevis för den svenska fruktens underlägsenhet för läskedryckstillverkning. Förmodligen härrör den omtalade »grumligheten» antingen af otillfredsställande filtrering eller ock af att lösare sommaräpplen användts. Vidare om den mindre hållbarheten, som påståtts skulle känneteckna af svenska äpplen tillverkad pomril, torde det ännu vara för tidigt att därom göra ett slutomdöme, enär pomril — enligt hvad vi har oss bekant — af utmärkt beskaffenhet ännu finnes förvarad från den så kallade försöksbrygden hösten 1908.

Då därtill kommer, att torkade skifäpplen (= chopped apples), visserligen af bättre kvalitet än den amerikanska varan, från experimen-

talfältets torkinrättning börjat i större utsträckning användas för matlagning, såsom i kungl. propositionen äfven omförmälts, med utmärkt resultat, är det klart att torkning af äpplen kan få synnerligen stor betydelse för svensk fruktodling. Flerstädes inom landet har därför förslag väckts om uppförande af frukttorkerier för att såmedelst tillvarataga all mindrevärdig frukt.

Det har äfven kommit till vår kännedom, att åtminstone två af landets hushållningssällskap gjort sig beredda att verksamt ekonomiskt understödja uppkomsten af dylika torkhus.

Skulle emellertid nu den kungl. propositionen i denna del bifallas och tullsatsen sänkas till endast 4 öre per kilogram, vore säkerligen detta att tillskynda en just nu uppspirande inhemsk näringsgren allt för stora svårigheter. Härvid torde jämväl tagas i betraktande, att medan den amerikanska fruktodlingen rör sig med vidsträckta områden, möjliggörande jämförelsevis billiga produktionskostnader samt den härför afsedda råvarans förädling i odlingsortens omedelbara närhet, så måste däremot i vårt land, där fruktodlingen torde få anses vara af störst ekonomisk betydelse för de mindre jordbrukarne, räknas med ej obetydlig fördyring genom uppsamlingen från en mängd små och ofta från hvarandra aflägsna odlingsställen.

Dessutom vilja vi såsom ett starkt framträdande skäl mot den föreslagna oproportionellt stora tullnedsättningen vid denna punkt framhålla, att i ett förslag, där öfriga tullsatser, isynnerhet hvad det rör lifsmedels- och egentliga skyddstullar för industrien, lämnas i stort sedt oberörda eller höjas, vore det enligt vår mening hvarken konsekvent eller rättvist att i ett enstaka fall som detta till förfång för en ännu outvecklad näringsgren plötsligt så afsevärdt sänka tullsatsen på en af denna närings produkter.

Dock förmena vi, att nuvarande tullsatsen å torkade skifäpplen utan skada torde kunna sänkas, i likhet med hvad tulltaxekommittén föreslagit, till 15 öre per kilogram.

Hvad slutligen det påstådda nykterhetsintresse, som skulle vara förknippadt med ifrågavarande tullsänkning, beträffar, så torde detta vara betydligt öfverdrifvet. En sänkning af tullsatsen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag motsvarar endast en sänkning af priset å pomril med högst 1 öre per kvarts flaska. Tulltaxekommitténs förslag motsvarar således en sänkning af pomrilpriset om ungefär $\frac{1}{2}$ öre. Således kan, hvad priset beträffar, den ifrågasatta tullsänkningen, hvarken i ena eller andra afseendet, göra pomrilen till en folkdryck i större utsträckning än nu.

Med stöd af hvad sålunda anförts få vi härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta
att afslå Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 69, i hvad den afser nr 108, rubrik: III B, Frukter, bär, grönsaker etc. och att ifrågavarande punkt måtte erhålla följande förändrade lydelse:

	Kvantitet för tullberäkningen.	Tullsats.
		Kr. öre
	B. <i>Frukter, bär, grönsaker och levande växter.</i>	
108	torkade: äpplen i skifvor eller bitar, — — — — — — samt kärnhus och skal af äpplen	1 kg. —: 15

Stockholm den 11 mars 1910.

Nils Larsson.

Sven Linders.

I motionens syfte instämma:

Carl L. Olausson.

Jöns Pålsson.

Per N:son Bosson.

Esbjörn Persson.

Gust. Månsson.

P. O. Lundell.

Anders Olsson.

J. Bengtsson.

S. J. Larsson.

A. C. Gunnarsson.

Oscar N. Olsson.